

Novine prihajajo vsako nedeljo. Cena pri skupnem naslovu 25 Din, na posamezni naslov 30 D., M. List na skupni naslov 10 D., na posameznega 15 D., ki se cela naročnina naprej plača do konca leta. Prek tega časa je naročnina za 5 D. večja. Amerikanci pičejo za Novine, M. List 4 dol., ravno tak naročniki iz Canade, Australije i južne Amerike. Prek mej države v Evropi je cena Novin 75 D., M. Lista 25 Din. Plača se v Črenšovcih na upravništvu, naročit.: Prekmurška Tiskarna M. Sobota.

NOVINE

Glasiilo Slovenske krajine

Priloga: M. List s kalendarom Srca Jezušovoga i Népújság.

Izdajateo: KLEKL JOŽEF, vp. pleb. bivši nar. poslanec.

Uredništvo M. - Sobota, Kolodvorska ulica 123. Cena oglasov: cm² 75 par, 1/4 strani dobi 20%, 1/2 strani 25% i cela stran 30% popusta za edno objavo. Cena malih oglasov je: do dvajsetpet reči 5 Din., više od vsake reči pol Din. Med tekstom cm² 1-50 D., v "Poslanec" 2-50 D. Takso za oglašne plače uprava i da za vse oglaš od 5% do 50% popusta pri večkratnoj objavi.

Ček. položnice št.: 11806

Rokopisi se ne vračajo

Po našoj proslavi.

Vsakši lahko prizna, da Slovenska krajina takšega dneva, kak je bio 18. avgust še ne melo. Svetek je bio to za nas, svetek oslobodjenja, zato smo ga z navdušenjem obhajali ino z velikim veseljem. Toga nemre nihče tajiti, niti tisti ne, šteri iz kakšgaštet vzroka neso stali v naših vrstaj.

Desetletnico smo obhajali. S tem smo zaključili dugo dobo desetih let našega slobodnoga narodnoga življenja. Če poglednemo nazaj na ta leta si toti moramo priznati, da ne bilo vse tak, kak smo si želeli, pomisliti pa moramo, da niti Adam i Eva nesta bila v paradichomi zadovolniva s tem, ka njima je Bog dopušto, nego sta poželela tudi prepovedani sad. Paradichoma več nega i ga tudi ne bo, zato se ne smemo čuditi, če ne vse tak, kak bi radi. Pomisliti tudi trbe, da smo bili v začetki novoga državnoga življenja, vsakši začetek pa je žmeten i je nemogoče, da bi šlo vse v najlepšem redi.

V hipi, kda smo prestopili v drugo desetletje, želemo zapisati par reči vsemi lústvi Slovenske krajine, nadale vsem vodilnim krogom i nazadnje tistim, šteri so še nezadovolni.

Po oslobodjenji leta 1919 se je začnolno za nas novo življenje. V začetki smo bili kak novi gospodar, ki še ne ve, za štero delo bi prijao prle. Vse je bilo za nas novo i začnoli smo zidati. V desetih letaj se dosta napravilo. Železnico mam, moste, gimnazije i druge šole, zdruge, hranilnice i vno go drugih hasnovitih stvari. Istina vsega še nemamo, ka bi nam bilo potrebno, a ka se ne napravilo v teh desetih letaj, se napravi v prišestnih. V to trdno zavupamo, ar je vsigdar vekši krog tistih, ki delajo za istinski blagor lústva. Razmere bodo od leta do leta bolše i s tem se bodo menšala tudi naša bremena. Potrebno je samo to, da vsigdar ohranimo lúbezen do svoje domovine i da nikdar ne zgúbimo vupanja na bolše čase. V vno gom pogledi si bomo morali pomagati sami. Na kakši način, nam bodo pokazale razmere.

Vnogo je bilo lúdi, ki nas dostakrat neso razmeli. To tudi čúdnó ne bilo, ar so ne poznali naših razmer. Prihajali smo k njim s prošnjami pa smo ne bili poslúhneni. Z letami se je to spreminjalo i dnesden skoro ne človeka, šteri ne bi znao, ka je Slovenska krajina. Tisti malo-

Poštüvanim naročnikom na znanje!

S tov številkov Novin je vredništvo prešlo na g. Kolenc Franca, kaplana v Soboti. Gospod Bajlec mora svoje včenje dovršiti i si poiskati stalen služ, zato zapústi naše lúblene Novine, štere je z tak srčnov gorečnostjov vrejüvao i v šterih je z celim srcem zagovarjao pravice našega lústva. Kda se njemi podpisani v imeni vseh naročnikov za to srčno zahvalim, ga oprosim, naj Novin ne zbríše iz svojega srca, nego jih naprej tudi podpira, priporacha i širi.

Gospod Kolenc je znani pisateo, naš domači človek, pun lúbezni do Slovenske krajine i njenoga lústva, zato njemi s popunim vüpanjom zročim Novine. Prosim vas, dragi naročniki podpirajte ga v teškoj službi i pomagajte njemi Novine razširiti do zadnje kuče v Slov. krajini.

Naznani se nadale, da je ostalo vredništvo Novin tam, kde je dozdej bilo najmre v Faflikovoj hiši, nikak pa ne na farofi. Nišče naj ne hodi na farof, če ma z Novinami kaj opraviti. Uradne vöre na vredništvu so pa vsaki delaven den a samo od 10. do 12. predpoldnevom. Po poldnevi kak v drugih uredništvih, se nikdar nišče ne sprime. Toga se prosim vsi naj točno držijo.

Za upravništvó Novin

KLEKL JOŽEF, vp. pleb., izdajateo Novin.

številni pa, šteri nas do zadnjih dni neso šteli razmeti, so nas lahko spoznali ob priliki naše velke proslave. Ta je pokazala vsemi slovenskomi narodi, vsaj jugoslovanskoj javnosti i vsem vodilnim krogom: tak vladi kak voditelom naših samouprav, da je *narod Slovenske krajine slovenski i lúbi svojo domovino ino vladara*. Pokazala je, da tisti, ki so pisali, da smo madžaroni, skažlivci i nezadovolnezi, neso meli prav. Ta proslava nas je šle bole zbližala z našimi brati, zato prosimo vse vodilne kroge, da nas z razmevanjom sprejmejo, kda pridemo pred nje z upravičeni prošnjami. Slovenska krajina ma vnogo potreb, šterim trbe pomali zadostiti.

Priznati moramo, da se še najde med nami nekaj lúdi, ki se še neso vživeli v nove razmere i mislijo, da je indri bole, kak pri nas. Vsem tem bodi povedano, da je zlati vek, o šterom je popevao latinski pesnik, že davno mino na zemli i se ne povrne nikdar več. Vse države ječijo pod žalostnimi posledicami svetovne vojne i kak lahko izvem iz poročil, majo sosedne države (Italija, Avstrija, Vogrska itd.) še vnogo žmetnejše življenje, kak naša država. Odpovedati se trbe mišljenji, da indri ne križov ino težav, potem se naseli v srce zadovolnost.

Domovina je naša mati, štera skrbi i bo od leta do leta bole skrbelo za svojo deco. Ta miseo naj nas spremla v novo desetletje, potem se vzbúdi v vsakom do nje še vekša lúbezen i vekše zavupanje.

Podperajte

„NOVINE“!

Dočakali smo.

Naša lepa krajina ma letos nekšo posebno srečo. Romali smo na Brezje, vidili štiri primicije, nad vse slovesno smo obhajali desetletnico, zdaj pa ešče pride štra lepa slovesnost, blagoslavljanje Martinišča v M. Soboti. To je ravno tak skupno veselje nas vseh kak na den desetletnice. Skoro nega hiže v našoj krajini, štera ne bi v kakšokoli formo pomagala kaj za postavitev toga novoga Martinišča. Že celih šest let se piše i govori od toga dela. Celih šest let se je nabiralo. Naši goreči nabiratelje so nikelkokrat šli od hiže do hiže pa prosili, priporočali, razlagali. Tem nabiratelom se dnes iz celoga srca zahvalimo. Njim v čast mislimo na-

obrneni so v jako svete namene. Pri pogledi na novo zidino si vsakši, ki je kaj pomagao, lahko misli, ka ma tudi on tao v njoj.

Kelko naše dijaške mladine de melo v tom zavodi svoj lepi dom. Vse je priprosto a jako pripravno, prostrano, vse süho, zdravo, razsvetleno pa mirno. Vse tak, ka de se dijak lahko včio, če de meo količakj dobre vole. Gimnazija v štero hodijo je komaj par sto korakov od zavoda.

Pa to so bole zvüenešnje ugodnosti. Glavno je in bo vsigdar, kakšo vzgojo dijak dobiva. Vsaki stariš i vsaki dijak bi si mogli dobro zapomniti, ka brezi prave srčne vzgoje je škoda telko let v šolo hoditi. Trbe pa tudi znati, ka se takša vzgoja ne dosegne v ednom tjejni i se ne najde na cesti pa ne v knigi.

praviti ešče letos posebno veselje. Najbole pa se je razširo glas od Martinišča z loterijov, ne samo po našoj krajini nego po celoj Sloveniji i ešče dale. Cilo naši dobri Amerikanci tak v Severnoj kak v Južnoj Ameriki so zbirali pa srečke kúpivali. Pri tom so pa že naprej povedali, ka či njúve srečke kaj zadenejo, vse ostane Martinišči. Tak so včinoi vnogi tudi doma.

Denešnja slovesnost je vsem drugim lepo zadoščenje. Ne samo, ka so njúvi milodarí ne bili zaman, nego

Dobromisleči lúdje so to vsigdar povdarjali. Vsikdar so pravili i pravijo, ka poleg šol, posebno poleg srednjih šol, naj bo vzgojni zavod za dijaštvo. Pri nas v Sloveniji je skoro pri vsakoj gimnaziji takši zavod. Naša vlada je te dni dala naredbo, ka se poleg učitelšči (gde se včijo za učitele) naj postavi zavod (internat) ze tiste dijake. Pri nas je prvi na to prišeo g. Jožef Klekl, župnik v pokoji i bivši narodni poslanec. On se je vnogo trüdao pa tudi s svojim zaslužkom pomagao.

Dobra krščanska vzgoja je potrebna vsem, najbolje pa dijakom. Nindri se pa ta v takšoj meri nemre dosegnoti kak v zavodi.

Dijaki v Martinišči so vsaki den pri svetoj meši. Med tem časom opravijo jutranje molitve. Pri teh se spominjajo na svoje domače žive i mrtve, molijo za svoj poklic, za svoje dobrotnike.

Iz vsega toga se vidi, ka je Martinišče bilo krvavo potrebno. Naj bo Bogi čast i dika za vse to!

„Ja, ka pa te, de resan ravno takše?“ Tak so se ljudje spitali, kda so vidili sliko, štero na prvot strani vidite. Takše bo istina, nego zdaj je esče ne. Malo več kak polovica je postavljenoga. Drugo pride po letaj, če Bog da. Ka stoji, je podobno toj slici, samo ka je srednji tao na dva štoka tu pa se vidi samo eden, potem pa stube i dveri so ne tu nego skončki. Kda de celo gotovo potem se napravi na sredi. Zavolo pomenkanja penez je odzvuna ne ometano. Samo ka je ravno na vsaki način bilo potrebno se je dalo notri pa itak košta više pol milijona.

Zavod ma električno razsvetlavo, močen vodovod, primerno kopalnico, garderobo za svetešnja obleko, dvorano za predstave, dve spalnici i dve učilnici, za vekše posebi pa za menše. Pri vhodi na pravo je mala kapelica na levo pa govorilnica i dve pisarni. Posebna soba je za betežne. Sob za gospode je sedem. Lepa lastnost je tudi to, ka ma na sredini prostrane hodnike i lehke stube, ka človek skoro ne ve kda ide gori. Okna so velka. Dokeč se drugi tao

ne dozida kcoj, de vhod na konci od strani ceste, potem bo tu okno.

Zidao je zidarski mojster g. Franc Marinič iz Ključarovec pri sv. Križi. On je tudi napravu načrt. Njegova prava roka je njegov vrli palir g. Matija Črček, šteri dela za štiri drugje, med delavci pa zna dosegnoti lepi red brezi preklinjanja. Tesarsko delo je meo ravnotak daleč naokoli znani g. Henrik Strehler iz Hrastjate poleg Radenec. Njegovi delavci so zvekšega iz naše krajine. Tak so tudi vsi delavci pri zidaraj bili domačini. Tišlarsko delo je meo g. Jožef Flisar iz M. Sobote, okavanje g. Kofjač, električno napelavo g. Lehar, vodovodne cevi i pumpo g. Dittrich, kleparsko g. Jug, šajbe g. Nemeč, stube g. Močnik, ograjo na stubaj g. Rituper. Z vsemi smo jako zadovoljni.

Zdaj bi esče mogli omeniti vse tiste dobre ljudi, šteri so nam pomagali z materijalom, delom ali foringov. Nego to je ne mogoče. Večni plačnik naj jim vsem stoterno povrne že tu na zemli najbolje pa po smrti.

J. Radoha.

NEDELA

(Po risalaj petnajsta. Evang. sv. Luk. 7, 11—16). V tistom časi je šo Jezus v varaš, ki se zove Naim: i z njim so šli njegovi vučenički i velka vnožica. Kda se je približavala k varaškim vratam, so nesli vō jedinoga sina matere i ona je bila dovica ž njov velka varaška vnožica. Kda jo je Gospod vido, se je smiluvao nad njov i joj pravo: „Ne joči se.“ I pri-

stopo je i se dotekno škrinje (oni pa, ki so ga nesli, so obstali) i pravi: „mladenec, velim ti, stani gori!“ I gori se je opravu, šteri je bio mrtev i začno je gučati. I dao ga je materi njegovoj. Vse pa je obišeo strah i zvišavali so Boga, govoreči: ka je velki prorok gori stano med nami; i ka je Bog pohodo svoje lüstvo.

Murska Sobota

— Blagoslavljanje Martinišča. Na slovesen način se bo vršilo to nedelo (1. sept.) blagoslavljanje novoga „Martinišča.“ Blagoslovi ga prevzišeni pušpek dr. Andrej Karlin.

— Slabo senje. Preminočo soboto je bilo „Bertalanovo senje“. Slabše že ne moglo biti, kak je bilo. Blaga je bilo preci, ljudi pa jako malo, tak da so trgovci ne bili preveč zadovoljni.

— Lepa povest „A njega ni . . .“ se dobi v Prekmurskoj tiskarni i v knjigarni Fr. Benčeca. Spisao jo je domači kaplan Fr. Kolenc. Košta samo 15 Din.

— Odhod delavcov. V ponedlek opoldne se je v Nemčijo odpelalo okoli 40 delavcov i delavk. Kak vno-god drugih, so tudi tej ošli za krühom.

— Občni zbor. Dnes, 1. sept. se vrši v Flisarovoj gostilni občni zbor „Kmetijske podružnice za M. Soboto“, na šterom bo med drugim tudi predavanje g. živ. referenta Zupana o živinoreji.

— V odgovor „Muravidéki.“ Od županstva smo dobili za objavo sledeče: Na podlagi poziva v Vašem

cenjenom tedniku štev. 34. od 25. avgusta 1929. pod člankom „Muravidék i naša proslava“ mi je čast izjaviti, da so vesti o odstopi občinskoga odbora veleobčine zavolo proslave popunoma izmišlene i neistinite, ar je občinski odbor v svojoj seji dne 8. avgusta celo enoglasno izglasao za olupševalne namene 6000 Din. ino je te podao odstop iz drugih vzrokov ki neso v zvezi s proslavov. — Zupan Benko l. r.

Slovenska krajina Naročnikom!

Naznanjamo našim cenjenim naročnikom, da odsehmaso samo tistomi novomi naročniki pošlemo naše liste, ki po prvot številki, v šteroj dobi ček, taki plača Novine. To se tiče naročnikov v našoj državi. Ki pa prek mej naše države prebivajo i si naročijo ali njim naročijo njihovi domači naše liste, bomo njim liste samo te pošilali, če njihovi domači je plačajo ali se za nje gorivzemejo, ka je bodo plačali. Od toga ne odstopimo, zato, ka je dosta nepoštenih ljudi na sveti.

Nadale naznanjamo, ka z denšnjov številkov stavimo liste vsem onim, ki so dobili opomin, naj plačajo naročnino i so li dužni ostali pa se ne javili, da je plačajo poznej. Nišče naj nam ne zameri, tiskarno moramo plačati, papir moramo plačati, svojih penez nemamo, ka bi mesto koga naprejplačati mogli, zato bomo vsakomi list stavili i naročnino sterjali po drugoj poti. Poštenje more biti povsod.

Uprava NOVIN i M. LISTA.

„Hvalo pokažimo Bogi, neprijatelom pa trdo pesnico.“

Dne 17. VIII. t. 1. je meo g. Kontler, tōrjanski vučiteo na domačoj proslavi govor. Zavolo toga govora bi ga neštorni radi postavili pred sod, zato, ar je prej hujskao narod proti — Slovenskomi plemeni. Naj zve lüstvo za ka se je šlo v govori g. Kontlera, prinesemo njegov govor v celoti.

Dragi domačini!

Vütro obhaja naš narod v Slovenskoj krajini desetletnico narodnoga oslobodjenja.

Za te den so pripravlene velke slovesnosti, predpoldne v M. Soboti, zadvečara pa v D. Lendavi. Jezero i jezero naših se vdeleži te proslave, ka bi na te način dali osvedočenje pred celim svetom, ka so — Slovenci.

Ar je naša fara bliže D. Lendavi, zato je vodstvo proslave odločilo, naj se naši vdeležijo proslave v D. Lendavi.

Ka vse bo čüo i vido narod vütro, to itak znamo vsi, ar je spored proslave natisnjen v Novinaj i se lahko čte na plakataj, šteri vabijo narod na proslavo, zato mi od toga nede trbelo gučati. Moram pa povedati, ka vse to, ka smo mi dnes napravili v Turnišči i ka esče napravimo, je nikaj drugoga ne, kak priprava za narodni svetek, kakšega so naši dozday ne vidli v Slovenskoj krajini. Ita priprava je potrebna, ar sem sam srečao ljudi, šteri so pitali:

— Gospod, ka ščemo proslaviti? . . .

Celo znam za človeka, šteri je mišljenja, ka nam lekaj jako dobro ide, da mamō čas, penez i volo za proslave . . .

Dragi domačini, moj denešnji govor je tak sestavljen, ka iz njega lahko zve vsak poslušalec: ka ščemo proslaviti i zakaj je potrebna tanaša vütrašnja proslava.

Nega med nami odrasloga človeka, šteri ne bi znao, ka te naš svet ravnajo boži zakoni. Eden takši zakon pravi, ka na sveti nikaj ne premine prle kak to božja previdnost ne dovoli. Ne živo i ne neživo bitje, nikaj se nemre prle vničiti, kak to božja puevidnost ne dovoli. Nega takšega nasilja i ne hamičije, štera bi te božji zakon vničila.

. . . Naj Vam pojasnim to reč, dragi domačini, s tremi primeri.

Na robu gošče stoji lepa, velka, košata loška grūška. Znete, što jo je nasado? Zagvišno ne. Znete što jo je brano vihera, neprijatelov, požrešnosti živali, od noža paglavca, šteri bi vsako lepo mlado drevo odrezao za porišče? Palik lahko povem, ka ne, to nišče ne bi znao povedati. Zrasla je ta loška grūška, cvete vsako leto, na njoj dozori sad, v sadi koščice, štere raznesejo ptice i druge živali i prle kak bi prvo drevo ostarelo, že cvete nova grūška i skrbi za svoje potomce kak to žele božji zakon, božja previdnost.

Ali pogledjte kak je s picekom. Zvali se iz belice, pijé, si išče hrano, i kda je zrasedo v jarico, tudi ona znese belice, iz šterih kvočka zvali novi rod.

Ravno tak je pri lüdeh. Rodi se dete, zraste v mladenko, sklene hižni zakon, rodi deco i tak se skrbi po božjoj previdnosti za novi rod, za nadalüvanje svojega pokolenja.

I ta skrb za novo pokolenje ostane pri loškoj grūški, pri piceki i pri človeki telko časa, dokeč to žele božji zakon, previdnost božja.

Pitam Vas, dragi poslušalci, pameten človek bi bio tisti, šteri bi se postavlao proti tomi božjimi zakoni? Pameten človek bi bio tisti, šteri bi posado koščico loške grūške i potem trdo, ka iz te koščice spolve drevo, štero de — marulice rodilo? Zagvišne. Takši človek bi se postavlao proti božjimi zakoni. Ali ka bi pravili od vertinje, štera bi nasadila küreče belice i potom pripovedavala, ka se iz teh belic dva — cuzeka zvalita? Takši vertinji bi se smejao celi svet, v novine bi jo dali i eden

celi teden bi se mlado i staro veselilo na njeni rovaš.

Dragi domačini, če je božja previdnost tak odločila, ka naj serazvije iz ploda grūške — nova loška grūška, če je tak odločeno, ka naj se iz küreče belice razvije pišče, no potom moramo zarazmiti, ka bi proti božjimi zakoni delali, če bi želeli, naj slovenska mati — Nemce, Taljane, ali Vogre rodi.

Toda . . . ljudje smo, slabiči smo. Nam vsem je smešna žela, ka naj se iz koščice loške grūške — marulica spolve, nam je smešna vertinja, štera nasadi küreče belice zato, ka bi joj kvočka — cuzeke zvalila: ali to je milijonom i milijonom lüdem razumlivo bilo, i žalibog je razumlivo tudi dnes, ka Ti slovenska mati, ne slovenskomi, nego nemškomi, vogrskomi, taljanskomi deteti daj življenje. Več kak jezero let so nekaštigano grešili sosedni narodi, slovenska mati, proti božjimi zakoni, šteri ne vala samo za loške grūške i piceke, nego vala i mora valati tudi za Tebe. Tudi Ti, slovenska mati, maš pravico, — ne pravico: dužnost, če si Slovenka, potom daj življenje slovenskomi deteti, skrbi zato, ka Tvoj rod, tvoja krv, Tvoje pokolenje ostane telko časa, dokeč to boža previdnost žele.

. . . Vsi tisti, šteri grešijo proti zakoni, so — grešniki. Ka pa čeli narod greši? Je tudi grešnik. Vörvati moremo, če se zapišejo grehi posameznoga človeka, no potem more biti tudi kakša čarna kniga, v štero se zapišejo grehi celoga naroda. I bratje dragi, je takša kniga. Grehi, štere so zagrešili proti Vam, slovenske matere, so bili vsi zapisani. I bratjemojji, kak je kaštigan poedini človek za svoje grehe, ravno tak doleti kaštiga tudi narode, če grešijo.

Pomislite, kakšo moč je mela država Nemcov i Vogrov. Pa kde je zdaj? Vničena je, vržena je v praj, ničest. Te dve državi sta mislili, ka je vredi, če Nemka — Nemca rodi i Madjarka — Madjara, ali od Tebe so želeli, slovenska mati, v teh državaj, ka Ti bodi nekaj drugoga.

Ti daj življenje deci, trpi velke muke, ali ne svojemi narodi, nego — tihinci v hasek. Slovenska mati, krivico si mogla prenašati, pa si jo tudi prenašala, zato si pa dočkala pred desetimi leti vōro — kaštigo. Pred desetimi leti je bila strta moč neprijatelja i je počila vōra, od štere maō tudi za tebe vala — slovenska mati — božji zakon. Od tiste vōre, slovenska mati, s svojim velikim i britkim trpljenom svojemi narodi daš moč i ne kak prle — tihinci.

Pred desetimi leti se je napunila, slovenska mati, mera krivice. grehi Tvojih neprijatelov so kričali za zadoščenje i zato je mogeo priti polom, plačilo za krivice, štero plačilo je pomenilo za nas slobodo, za neprijatele pa — ponižanje. Jaz nikdar ne bom pravo, ka so ne vredni hvale jezera i jezera, šteri so trpeli na bojnom poli za našo slobodo, i ne bom pravo, ka so pametni i spretni političari ne meli zaslužnja pri našem oslobodjenju, ali srce mi itak to pravi, ka vsikdar, kda se zaslobodo šče zahvaliti slovenski rod, naj zdigne oči i srce k prestoli Vječnoga Gospoda, šteri je ravnao i ravna tudi dnes usodo slovenskoga naroda.

. . . Pred sehom mam sliko pobožne ženice z Goričkoga. Ženica je prebitko tožila zavolo velke — süše, Pravila je:

— Moj Bog, moj dober Bog, merjemo od gladi, če nam süša vniči pov. Vsmili se, pomagaj nam, pošli nam blagodejno mokrčo.

I pred sehom mam sliko tiste dobre slovenske ženice, kda je po dežji vsa srečna i puna žive vere pravila:

— Hvala ti o Gospod moj!

Dragi domačini, v mojih mislih je takši celi slovenski narod. V nesreči prosí za smilenje bože, i kda je bila njegova prošnja vslišana, zna, kak se more i komi se more zahvaliti. Zato pa pravim, sklenite vütro roke, povejte zahvalo, vütro ne ostanite doma iz komodnosti, nego na proslavo vsi i tam s svojov navzočnostjov pokažite, ka znate kak se izkaže zahvalnost našemi največkšimi dobrotniki: — Bogi. (Dale sledi.)

— **Začetek šole.** Prosvetno ministrstvo je izdalo odlok, da se začne pouk na vseh šolaj (lückih, meščanskih i srednjih) 16. septembra. To vala tudi za Slovensko krajino i tck se tudi pri nas začne pouk 16. sept. ne pa v začetki sept.

— **Rakičan.** Taki po proslavi 18. avgusta so se zbrali možje pri župani na razgovor o tom, da si občina postavi kapelico, kakše majo druge sosedne občine. Na sestanki se je sklenolo, da se zbere odbor, ki bo zbirao sredstva za zidanje. Že duga leta smo želeli, da bi si postavili kapelico. Zdaj vupamo, da se nam žela spuni.

— **Črensovci.** Orlovsko društvo v Črensovci priredi na Križovo, 15. sept. veliko tombolo na prostori poleg črensovske cerkve. Tombola se bo vršila taki po večernici. Društvo se dobro pripravlja za tombolo. Glavni dobitki bodo: novi bicikl (dobra roba), ena reporeznica i vreče bele mele. Poleg toga pa bude še 250 drugih vekših i menših dobitkov. Karta košta 3 Din. Ar bo na den tombole v Črensovci proščenje bodo meli vnoči priliko priti na tombolo. Društvo bo dobitke pri cerkvi razstavilo že predpoldne, tak, da si jih lahko vsakši pogledne. Vsi srečolovci prisrčno vableni! Bog živi! Odbor.

— **Išče se dober i pošten hlapec.** Delao bo z ednim konjom. Mesito je jako dobro. Več se zve pri Borzi dela v M. Soboti.

— **Vse bolečine zob i glave** odstrani za gotovo i hitro „INKA“. Pri reumatizmu, smicanji, prehlajenji, išiasi bolečinaj kosti pomaga „INKA“. Eden glažek z natančnim navodilom stane 10 Din. Dobi se v Lekarni pri Svetoj Trojici v Dolnoj Lendavi.

— **Križevci pri Ljutomeri.** Bralno društvo obhaja na Malo mešo dne 8. sept. 40 letnico svoje ustanovitve. Zraven proslave ustanovitve bo pa te den v Križevcih društvo napravilo tudi veliko tombolo s tak lepimi dobitki, kak jih je bilo ešče malo kje. Glavni dobitki so v penezaj 1500 Din, nova okovana kola, ženski bicikl, meter-klafter drv, vreča mele, boksova koža, plüß, brana in še prek 400 drugih lepih dobitkov. Sreča Vas išče, pridite vsi, kúpite karte, ki so po 3 Din in boste z dobitki obloženi, veselo se ali pelali na kolaj, ali pa peš šli domov. Med tombolo igra lotmerska godba. Ob konci bo pa v Slomškovej dvorani koncert muzike in križevskih pevcov. Vsakomi bo žao, ki ostane doma!

— **Podpora oblastnoga odbora.** Občine, štere je lani obiskala toča, so prosile oblastni odbor v Maribori, naj jim da 6% posojilo, da bi si siromacije nekelko pomagali. Oblastni odbor je prošnjo poslušno ino je dao 1 i pol miliona posojila. Bedeniška i sebeščanska fara sta dobili 800 jezer Din., cankovska 500 jezer, gornjalendavska pa 200 jezer. Posojilo talajo posojilnice v M. Soboti, Cankovi i G. Lendavi. Poravnati se mora v petih letaj.

— **Ki je zgübo peneze** 24. aug. v Soboti, naj se zglati pri Tkalec Števani v Trnji hš. 120. Penezi se samo tistomi zročijo, ki pove, koliko je zgübo i kakše peneze je zgübo.

— **Na znanje izseljenikom.** Vse potnike za Južno Ameriko, ki so se pri nas javili, prosimo, da ne prido prle v D. Lendavo, dokeč jih pisme-

no ne pozovemo. Celo potüvanje od Zagreba do Buenos Airesa trpi samo petnajset dni. V Južno Ameriko ide naša ladja 12. septembra. Potüje dobro poznani „Giulio Cesare.“ TRANSOCEANIK v D. LENDAVI.

— **Pri blagoslavljanji Martinišča** de boža slüžba vöni, predgao de veleč. g. Klekl. Odzvüna v ednom šatoru se bodo dobile molitvene knige pa rožneveci. Da se dobi nekelko pomoči za potrebšćine v kapelici, se bodo tržili takši mali listki po 1 din., po 2, po 4 i po 10 din. Či vam pridejo ponüvat se ne smete braniti nego vzemite par listkov. Zrno k zrni je pogača, dinar k dinari je palača.

— **Odkikovanje.** Ob priliki krsta tretjega krajevca Andreja je bilo odkikovanih tudi do 150 Prekmurcov. Med temi sta oba gospoda glavara, več uradnikov, većinom pa so naši županje i kmetje, štéri so si z delom za lüstvo pridobili dosta zaslug. Mi se nad tem veselimo i vsem odkikovancom — štéri só skoro vsi naročniki naših „Novin“ — iz srca častitamo.

— **Naši Amerikanci** nam pišejo, ka so meli romanje k Mariji Pomagaj v Lemonti, potom pa velki shod sv. Cirila i Metoda, na šteroga so prišli Slovenci iz cele Amerike. Pri toj priliki je nabrao Gerič Štefan iz G. Bistrice na eden kamen za sirotišnico „Dom sv. Franciška.“ Darüvali so v dolaraj sledeći: Gerič Štefan 2, Štefan Jakšič mlajši 1, Anton Balažic 1, Jožef Balažic 1, Matjaš Lonc 1, Jožef i Kata Krapec 1, Ivan i Bara Vučko 1, Verona Žalig 1, Martin i Margeta Bernjak 1. Vsem darovnikom se najlepše zahvaljüje — Odbor.

— **Pozdrav iz Francije** pošilamo vsem našim domačim posebno pa domačemi g. plebanoši od sv. Jelene Bagari Janoši i g. kaplani Varga Štefani, g. farari Šiftar Karoli v Bodonci i njim naznanimo, da se nam tü v Franciji prav dobro godi. Glenes dne 2. aug. 1929. Jožef Kous, Štefan Voren, Aleksander Kous, Jožef Hašaj, Dervarič Andraš i Bela.

— **Bogojina.** Dnes je v Bogojini proščenje. Kak vsako leto tudi zdaj priredi domači orlovski odsek javen telovadni nastop, na šteroga so povableni vsi prijatelji orlovske mladine. Nastop se začne po večernicaj popoldne ob treh.

Vsem polskim delavcom v Franciji i Nemčiji.

Tak moremo ednok tudi imenüvati prle francuske potom nemške delavce to pa zavolo toga ar je v Franciji že 940 v Nemčiji pa 879 delavcov i število v Franciji se vsakši tjedan povekšava, tak jih je 26. avgusta znova odišlo 40 i meseca septembra jih more oditi ešče prek 500. Za toga volo bomo ednok edne drügoč drüge naprej pisali ka nede zamere.

Dosta delavcov nam piše i prosji, naj njim naznanimo, kak drüгим ide. Toj želi naših delavcov radi zadostimo. Da ne bomo vsakoga imenüvali, ar je to ne mogoče i neštérnim bi ne bilo po voli, povemo bole na kratko i povprek ka se godi ednim bolše, ednim hüše, većina pa je zadovoljna. Dosegamao smo dognali to, ka je 96 procentov delavcov v stanji zadovolnosti 4 procente od njih pa na svojo i našo žalost resan

sküša bridkočo tüjine i opravla teško delo skoro za polovico plače kak bi jo v istini morali dobiti. To je žalostno dejstvo i nas to boli v dno srca! Dragi delavci opominamo Vas, ka si zapišite vse te atrese, kde je božno i nam je v jesen izročite, da vas takši brezsrčneži več ne dobijo v roke. Kda so te tožbe od delavcov prihajale, smo mi ne držali križom rok, nego smo sproti naznanili centralam v Berlini i Parizi. Kakši uspeh so mele naše pritožbe dosegamao nemremo povedati, ar smo ne dobili odgovora. Edino iz Pariza mamoz dozdaj rešenih 17 pritožb. Za volo hrane je iz Francije malo pritožb samo za volo plače jih je več i tudi za volo premočnoga dela. Neštérnim so se zdaj plače zboljšale i to pričaküjemo tudi za ostale, štérin so ešče tožbe ne rešene. Iz Berlina nemamo nikšega odgovora i žmetno je kaj pričakati.

Vsem delavcom priporočamo, da se pritožijo samo te, če je resan velki vzrok i to v Nemčiji: Herrn Linke Deutsche Arbeiterzentrale Berlin S. W. Hafenplatz, 4, a delavci v Franciji pa na: Jugoslovensko izseljeniško Izaslanstvo Paris XVII., Avenue de Villiers. Teh dveh naslovov ne pozabite i pišite se, kda de potrebno.

Priporočamo vsem, da bodo za to leto potrplivi i delavni ka si za prišestno leto pridobite ugled in teda bomo mi zbirali, ne tisti, ki vidijo v delavcaj nekakši mašin.

Što šče meti knige „Nemščina brez učitelja“, naj piše Prosvetnoj zvezi v Murski Soboti, što pa Novine naj piše na Uredništvo Novin v M. Soboti. Dobro bi bilo, če bi si te list naročilo čim več delavcov, ar bi tak lahko vsikdar zvedeli, ka je novoga i dobili tanač, ka majo vćiniti ob priliki nevole. Neštérni delavci nevejo kak poslati peneze domo. Tem tanačivamo naj pošlejo peneze v pismaj (denarno pismo—Geld brief) dobro zapečaćeno i na koverti naj bo gor pisano kelko Frankov ali Mark je notri. Tak se lahko pošle tudi naročnina za Novine i Marijin list.

K vsemi tomi lahko povemo, da se od vseh 1800 zvünejšnih delavcov dozdaj toži samo 64. Pri telkom številu je to jako malo.

Da so neštérni delavci z nami čütili ob priliki proslave osvobodjenja lepe Slovenske krajine, se samo ob sebi razmi, njuve misli so tü bile na tihom je vsaki pošilao svoje pozdrave domo svojim dragim. Tak so nam pisali neštérni iz Nemčije i Francije.

Pozdrave vseh delavcov bomo priobćili v ednoj prihodnoj številki Novin. — *Ekspozitura Javne borze dela v Murski Soboti.*

Doma i po sveti

— **Velke poplave v Srbiji.** Pred nekaj dnevi so divjale po Bosni i Srbiji velke nevihte. Na neštérni krajaj so se pretrgali oblacje i to je povzročilo velke poplave. Na mestaj je bio celo železniški promet pretrgani. Škoda je velikanska. Kak prvo pomoč je Nj. Vel. krao dao 100 jezero Din.

— **Boji v Jeruzalemi.** Zadnje dni je prišlo med židovi i Arabci do močnih spopadov i to zavolo „stene objoküvanja“, štéra je za židove nekaj svetoga i si je ne dajo vzeti. Boji so

tak hüdi, da je posegnola vmes angleška vlada ino je poslala na bojišće svoje vojaštvo, da napravi tam red.

— **Znamenita iznajdba Hrvata.** Ameriški listi poročajo, da je sestavo Hrvat Lovro Martulič hidrogiroplan, to je zrakoplov, štéri lahko leti v zraki na vodi i pod vodov. Amerikanska vlada je že naročila 100 takših hidrogiroplanov.

— **„Zeppelin“ okoli sveta.** Slavni nemški zrakoplov, šteroga vodi dr. Eckener se je podao na pot okoli sveta. Preleto je že Japonsko i pred par dnevi prišeo v Ameriko. V Los Angelosi so ga sprijali jako slovesno. Čakalo ga je do 100 jezer lüdi. Kda so ga zagledali, so začeli od veselja zvoniti po vsej cerkvaj, vse fabrike so zatüli i s štüki so strelali. Dr. Eckener je med potjov nekelko zbetežao. Zeppelin je v Los Angelosi ne ostao dugo, nego že znova leti. Na njem se vozi več potnikov, ki si za drage peneze iz zraka ogledüjüjejo svet.

— **Divje svinje pri Zagrebi.** Hrvaški listi poročajo, da so se pokazale v bližini Zagreba divje svinje, ki delajc po poli vnošo škode.

— **Smrt pod vlakom.** Pri vesi Čengiç blüzi Sarajeva je vlak razmesaro železničara Franca Česnik. Vrezao ga je ravno v sredi na dvoje.

Svetovna politika

Velka konferenca v Haagi. Zadnje dni se je vršila v Haagi velka mednarodna konferenca, na šteroj se je razpravlalo o mednarodnih zadevaj. Na konferenci je prišlo do velikih nasprotij i vse kaže, da ne bo mela kakšega vekšega uspeha.

Kitajsko-ruski prepir. Svetovno časopisje vnošo piše o sovraštvi, štéro je vövdarilo med Kitajci i Rusi. Na meji se že duže časa vršijo boji i bojati se je, da pride do vekše bojne. Japonska je izjavila da ostane nevtralna.

Nemiri v Austriji. Med dvema močnima strankama je prišlo do velikih nemirov. Vnoši se bojijo da pride do državlanske bojne.

Prekosnice

Čüdna zmaga. Ednok sta se vküp spravila Peter pa Paveo i sta se začnola metati.

— No, kak pa je bilo — so pitali sledkar prijatelji Pavla.

— Tak — se je odzvao Paveo — da sem ednok jaz bio pod njim, drügoč pa on na meni . . . Jaz sam njega tukeo z vrečom, on pa mene z botom. Nazadnje sem bio jaz na bolšem, ar so mene nesli domo, on pa je morao sam iti.

Inserirajte v „NOVINE“!

Z veličastne proslave desetletnice.

Da se vsemi ljubiti Slovenske krajine bole živo vtisne v spomin vse, ka se je zgodilo 18. avgusta, kda smo na veličasten način proslavljali desetletnico našega oslobodjenja, bomo v Novinaj objavljali važnejše govore i druge zanimivosti s toga dneva.

Govor Gregor Matjaša, solunskoga dobrovolca:

Poštüvano spravišče!

Kmečka je naša Slovenska krajina. Zato tudi nam poredelskomi ljubiti ide zasluženje, da smo skoz jezero let tihinskoga gospodstva občuvati naše stare šege i naš lepi slovenski jezik. Kda so se leta 1918. podirale stare sto i stoletne države i so na njüvih razvalinaj zrasle nove, je tudi naša Slovenska krajina zdignola svoj glas.

Po naših vesnicaj je šo silni viher, viher navdušenja za našo narodno slobodo. Po dugom boji naših domačih voditelov i naših bratov prek Müre se je posrečilo rešiti našo Slovensko krajino izpod tihinskoga jarma.

Deset let smo državljani velke i močne države, kraljevine Srbov, Hrvatov i Slovincov. Kolko žalosti i bridkosti smo mogli prestati! Kolko križov i težav prenesti! Kolko skuz so pretočile naše matere, naše žene, naša deca! I nazadnje, kolko dobrovolcov je šlo prostovoljno v boj za rešitev i ustvaritev naše narodne države! Z veseljem se spominam onih dnevo, kda sam se na solunskoj fronti kak dobrovolc vojskúvao, za to državo, moji tovariši iz naše kmečke Slov. krajine pa doma. I naš skupni nastop je obrodo sad slobodšćine.

Ar smo pošteni i odkritosrčni državljani naše slobodne države, odkrito pripoznamo, da je naša prava mati za svojo najmlajšo hćerko — Slovensko krajino — v prvih desetih letaj vnogo i vnogo dobrog naredila. Pogledjte železnico, pogledjte moste, več kak polovica jih je popravljenih ali na novo zidanih. Gledjte pošte i telefone, kak so se razvnožili, zadruge, kak so zacvele v teh par letaj. Pred vsem pa pogledjte naše narodne šole, štere cepijo v našo deco narodno življenje i zavest.

Zato v imeni našega kmečkoga ljubstva iz Slov. krajine izrečem našoj narodnoj državi i njenoj upravi prisrčno zahvalo i prosim naj nas i v bodoče obdaja z posebnov ljubnostjov, štere smo tu na meji potrebni i štere šćemo biti tudi vredni. Z ednim je tudi naša dužnost, da na tom veličastnom spravišči javno pred celim svetom povemo, da šćemo tu na meji živeti i vmreti, naj občuvamo našo narodno i svobodno državo. V znamenji ljubnosti do naše slobodne države, pozdravla naš kmečki narod iz celoga srca: Bog naj živi našega kralja i njegov kraljevi dom, Bog naj žive našo Slovensko krajino, Bog naj živi našo velko i močno Jugoslavijo!

(Govor je bio obdržani na slavnostnom spravišči v M. Soboti.)

— Mladost pa lepoto vzdržavle „MAJALA“ mast i žajfa za obraz. Ođstrani vse piščajce, sunćane i erdeće pege lica. Eden lenćek Din 12, žajfa Din 8. Dobi se v lekarni pri SVETOJ TROJICI, D. LENDAVALA.

Gospodarstvo

Za povzdigo domaće obrti v Slovenskoj krajini.

Na zanimivoj razstavi, ki se je vršila ob priliki 10 letnice osvobodjenja Slovenske krajine v Črensovcaj, so pokazali naši rojaki ka delajo doma ob dugih zimskih večeraj i ob slabom vremeni, kda počiva polsko delo. Vnogi bi mislo, da ni imela razstava vekšega pomena, ali pomen je jako velki, ar se je pokazalo, v kakšnem stanji se nahaja denešnja domaća obrt Slovenske krajine i organizatorom domaće obrti je bila dana prilika spoznati, kakši je bio materijal razstavljenih izdelkov. Vnogo platna je bilo videti — od debeloga za prte, do tenkoga pamučnoga pretkanoga s pisanov nitjov, ali okrašena z lepim cvetjom. Vse je domaći izdelek, stkan na domačih krosnaj, kakših je še vnogo v Slovenskoj krajini. Tkalci stkejo do 10 lakti platna na den na domačih, starinskih krosnaj. Na lesenih, izbolšanih se stke lahko na den prek 20 m platna. Vpelanje teh krosen ne bi povročala niti vnogo trüda, niti posebnih stroškov. Na teh krosnaj se lahko tke tudi svileno platno. Umetne svile je dnes zelo vnogo v prometi. Doma napravleno blago bi koštalo mogoće 10 Din po metri. Tkanje svilenoga platna je popunoma enako tkanji lenovoga ali konopnoga. Vnogo bi se dalo tudi lepoga blaga stkati doma, ka bi bilo velike važnosti, ar bi se s tem stroški za naküp obleke zmenšali za polovico. Tkalstvi v Slovenskoj Krajini se bode posvetilo vnogo paznosti, da se ljudem pomaga.

Drüga stvar je lonćarstvo. Vnogo lonćenine se izdelavle v Slov. krajini. Všešiom srećamo domaće izdelke. Lehko bi se toga izdelalo še več tudi za izvoz, če bi bilo delo organizirano. Predvsem trbe dobro sprobati zemlo, iz štere se dela lonćenina. Navadne lonćarske peći neso primerne za bolše izdelke, ar ne dajo zadosta toplote. Potrebno je teda zidanje moderne lonćene peći za visiko toploto. Nadarjene dečke trbe poslati v keramićno šolo ali v Ljubtjano, ali v Zagreb, ali celo v inozemstvo, da se navćijo na takše delo, za štero pitajo posebno tihinci, šterih na jezere prihaja v naše kraje. Če mam dober narašćaj, se bo lonćena obrt lahko in uspešno širila po Slovenskoj krajini. Delo ne sme biti polovićarsko, nego trbe za dosego cila vsestranskih žrtve. Vlada bode podpirala obe akcijaj, če se pokažejo uspehi. Trbelo bo teda pokazati dobro volo sa delo i pokazati nekaj uspehov, pa bo šlo. R.

Pošta

Nusar Franc. Pusta Kozjak, p. Belje. Naznanite nam, kama hodijo vaše Novine doma. Vogrinćić Marija, Cankova. Prosimo dajte nam odgovor, kama naj pošilamo Črpnjak Alojza Novine i M. List i če je že plaćao. Ivan Bagari, Ljubljana. Vi ste nam plaćali pravoačasno, mi smo vas ne terjali. Položnico shranite do novoga leta. Franc Kallman Krenberg. Mi smo letos od vas šće ne dobili nikših penez. Titan Franc, Krog. Cena Novin v Francijo, kak je bilo v Novinah naznanjeno. Ciffer Jožef, Novi Sad. Pomotoma smo vam pošilali dvoje Novinn. Dužni ste samo edne

plaćati. Fartek Štefan, Straskirchen. Cena Novin v inozemstvo je 75 Din. Poglednite 1. št. letošnjega letnika. — Kous Jožef, Pasnonicr Glennes. Penez pošlite v denarnom pismi. Bibel Liza, Čoba-Jato. Penez sprejeli. Hvala lepa. Geder Mihael, Messelhof. V Novinah smo objavili, ka želete Lepo je od vas, da spunjavlete svoje kršćanske dužnosti. Pozdravljeni. Franc Broder, Friedrichsfeld. Penez dozday ešće nesmo dobili. Bagari Jožef, Gersdorf. Penez dobili. Hvala lepa. Poslali smo vam vsakomi, vam i Prkić Kati en znak. Znaka sta brezplaćna. Lopert Jožef, Novi Sad. Prosimo Vas, dajte nam odgovor, kama so hodile lani vaše Novine. Na lansko dobili 15 Din.

Najboljši cement,

vapno, deske itd. odava po najnižioj ceni VEKOSLAV BRATINA, Križevci pri Ljutomeri. Odpro sem tudi podržnico v Veržeji št. 5. pri A. Auer i se dobijo zdaj stalno tam tudi cement, deske i cementne cevi vsakovrstne.

Oda se en koteo

za žganje ešće v čista dobrom stanji. Poizve se na uredništvu Novin.

K odaji je moćen les

od cimprane hiše. Lehko se ponüca za novo cimpranje. — Naslov pove uredništvo Novin.

Oda se

lepa grajšćina 83 plüge arondirt, bogati inventar za 1.100.000 Din. Grajšćina 264 plügov, inventar, živina za 3.000.000 Din. Grajšćina 500 plügov starinsko pohištvo in drugi inventar. Lepa hiža 20 plügov za 150.000 Din. Nova trgovska hiža, za dve trgovini, lepo stanovanje v varaši pri kolodvoru za 750.000 Din. Umetni mlin, 49 plügov pri kolodvoru za 800.000 Din. Umetni mlin za 100.000 Dinarov. Gostilna velka nova hiža pri kolodvoru za 300.000 Din. SLIVAR, Ljutomer, Jugoslavija.

Vsakovrstne surove in svinjske kože

küpüje po najvišji dnevni ceni
FRANC TRAUTMANN
Murska Sobotka Cerkvena ul. 191.

K odaji mlatilnica

Marschal, 4 H. P. na krugle v dobrom stani. Pozvedi se pri LUDVIK ŽALIG ključavničari v M. Soboti.

IVAN ŠEĀA, M. Sobotka prek židovske cerkvi gospodarske, obrtne in industrijske mašine i potrebsćine.

Lokomobil bencin, gasmotor - elektromotor - transmisije - žage - kugellegerje-gonilni jermenj, la. cilindarsko, auto olje i masti itd. MLINSKE POTREBSĆINE, valeki i vsi deli, koperej, trijeri, kamni, svila, gurte, peharćki, aufzug železje za cilindar, potaće itd. GOSPODARSKI MASINI, mlatilnice, sejalni mašini, plügi, sadni i grozdni mlini, preše, sećkari, repoveznice, pumpe, vetrenjaće, vage itd.

Nonkurencne cene!

Tüdi na rate!

Prvovrstno blago!

AMATERJI!

FOTOGRAFI!

Naznanjam, da se dobijo v mojoj trgovini vse potrebsćine spadajoće v fotografisko stroko kak tudi aparati.

BALKANYI ERNEST trgovina s papirom i tiskarna
DOLNJA LENDAVALA.

Najvarneje in najboljše naložite svoj denar v

HRANILNICI in POSOJILNICI

v TURNIŠĆU, r. z. z n. z.

Uradne ure: vsaki četrtak od 9—12 ure in od 1—4 ure popoldan in vsako nedeljo in praznik po sv. maši in po večernicah.

Posojila se dajejo pod jako ugodnimi pogoji.

Hranilne vloge se obrestujuje po 8%—9% in znaša stanje istih nad 2.000.000 Din.